

REZUMAT

Transformările produse de dezvoltarea tehnologiilor digitale au modificat profund modalitățile prin care indivizii comunică, construiesc relații sociale și își organizează viața intimă. În ultimele două decenii, platformele de dating și site-urile matrimoniale au devenit spații sociale importante pentru inițierea relațiilor de cuplu, modificând mecanismele tradiționale de întâlnire a partenerilor și introducând noi forme de interacțiune, selecție și negociere a intimității. Aceste schimbări nu reprezintă doar o consecință a progresului tehnologic, ci reflectă transformări sociale mai ample, asociate individualizării, flexibilizării normelor familiale și redefinirii relațiilor intime în societățile contemporane.

În România, dezvoltarea relațiilor mediate digital se produce într-un context caracterizat de suprapunerea unor valori tradiționale privind familia și căsătoria peste dinamica modernizării tehnologice. Deși utilizarea platformelor matrimoniale este din ce în ce mai frecventă, modul în care partenerii se cunosc continuă să reprezinte un criteriu de evaluare socială. Relațiile inițiate online sunt adesea supuse unor procese de etichetare, comparare și validare simbolică, iar utilizatorii anticipează frecvent reacțiile familiei, ale prietenilor și ale comunității înainte de asumarea publică a relației. Din această perspectivă, platformele matrimoniale nu pot fi înțelese exclusiv ca instrumente tehnologice, ci ca spații sociale în interiorul cărora sunt negociate identitatea, respectabilitatea și legitimitatea relațiilor de cuplu.

Pornind de la această premisă, prezenta teză urmărește să analizeze sociologic modul în care utilizatorii site-urilor matrimoniale negociază construirea și legitimarea relațiilor intime în România contemporană. Cercetarea își propune să explice felul în care digitalizarea influențează procesele de formare a cuplului, fără a considera că tehnologia înlocuiește normele sociale existente. Dimpotrivă, analiza demonstrează că utilizarea platformelor matrimoniale conduce la apariția unor noi contexte de interacțiune, în interiorul cărora valorile tradiționale continuă să exercite o influență importantă asupra modului în care relațiile sunt evaluate și acceptate social.

Întrebarea principală a cercetării urmărește modul în care utilizatorii platformelor matrimoniale percep și negociază legitimitatea relațiilor formate în mediul digital în raport cu normele sociale existente în România. În jurul acestei întrebări sunt dezvoltate analize privind

prezentarea sinelui în mediul digital, experiențele de jenă asociate utilizării platformelor matrimoniale, procesele de etichetare și stigmatizare, precum și rolul familiei și al rețelelor sociale în validarea relațiilor formate online.

Demersul teoretic al cercetării integrează contribuții din sociologia relațiilor intime, sociologia emoțiilor, sociologia interacțiunii și literatura dedicată digitalizării vieții sociale. Conceptele de legitimitate relațională, prezentare de sine, capital simbolic, stigmatizare, etichetare și jenă sunt utilizate pentru explicarea mecanismelor prin care relațiile inițiate online sunt construite și recunoscute în cadrul societății românești. Analiza pornește de la perspectiva conform căreia relațiile de cuplu nu reprezintă exclusiv experiențe private, ci procese sociale permanent influențate de evaluările formulate de ceilalți actori sociali. În acest sens, relația nu devine legitimă doar prin existența sa, ci prin recunoașterea obținută din partea persoanelor și grupurilor relevante pentru cei doi parteneri.

Fundamentarea teoretică urmărește evoluția relației de cuplu de la modelele tradiționale către formele contemporane ale intimității digitale, analizând transformările produse de individualizare, urbanizare, mobilitate socială și dezvoltarea tehnologiilor digitale. Platformele matrimoniale sunt interpretate ca infrastructuri socio-tehnice care facilitează întâlnirea partenerilor, dar care structurează simultan modalitățile de prezentare a sinelui, ritmul interacțiunilor și criteriile de selecție utilizate de participanți. Astfel, tehnologia nu este tratată ca un element neutru, ci ca un factor care participă activ la organizarea experiențelor relaționale și la configurarea practicilor sociale asociate formării cuplului.

Pentru investigarea acestor procese a fost adoptată o metodologie calitativă interpretativă, considerată adecvată explorării semnificațiilor pe care participanții le atribuie propriilor experiențe. Cercetarea este construită pe baza interviurilor aprofundate realizate cu utilizatori ai site-urilor matrimoniale, completate prin note de teren elaborate pe parcursul cercetării. Asocierea celor două metode a permis surprinderea atât a discursurilor participanților, cât și a contextelor sociale în care acestea au fost produse, facilitând interpretarea mecanismelor prin care utilizatorii construiesc, negociază și legitimează relațiile inițiate în mediul digital.

Analiza materialului empiric evidențiază faptul că experiența utilizării platformelor matrimoniale este influențată permanent de raportarea utilizatorilor la normele sociale dominante. Participanții descriu platformele ca oportunități reale de întâlnire a partenerilor compatibili, însă afirmă că momentul asumării publice a relației este frecvent însoțit de incertitudine și anticiparea evaluărilor formulate de ceilalți. Din această perspectivă, construirea relației nu se încheie în momentul întâlnirii partenerului, ci continuă printr-un proces de negociere socială desfășurat în raport cu familia, prietenii și alte persoane semnificative.

Analiza empirică demonstrează că legitimitatea relațiilor formate pe site-urile matrimoniale nu este conferită exclusiv de existența relației sau de compatibilitatea dintre parteneri, ci este construită progresiv prin interacțiunea cu diferitele categorii de actori sociali. Acceptarea relației de către familie, prieteni și cercul profesional reprezintă o etapă esențială în procesul de transformare a unei relații inițiate în mediul digital într-o relație recunoscută social. În acest sens, legitimitatea nu apare ca o caracteristică intrinsecă a relației, ci ca rezultatul unor procese continue de negociere, validare și recunoaștere socială.

Rezultatele cercetării evidențiază faptul că utilizatorii platformelor matrimoniale dezvoltă numeroase strategii de gestionare a identității relaționale. În multe dintre situațiile analizate, participanții relatează că au evitat să dezvăluie imediat modalitatea în care și-au cunoscut partenerul, preferând să ofere explicații alternative sau să amâne această informație până în momentul în care relația devenea suficient de stabilă pentru a putea rezista eventualelor reacții negative. Aceste strategii reflectă anticiparea unor procese de etichetare și dorința de a proteja relația de evaluări considerate nedrepte sau insuficient fundamentate.

Unul dintre cele mai importante rezultate ale cercetării este identificarea jenei ca mecanism central al reglării comportamentelor relaționale. Analiza demonstrează că jena nu reprezintă doar o reacție emoțională individuală, ci o emoție profund socială, generată de anticiparea modului în care ceilalți vor interpreta utilizarea site-urilor matrimoniale și relațiile dezvoltate prin intermediul acestora. Participanții descriu experiențe în care teama de a fi judecați, ironizați sau considerați incapabili să își găsească un partener în mediul offline influențează atât comportamentul din timpul utilizării platformelor, cât și deciziile privind asumarea publică a relației. În această perspectivă, jena funcționează ca un mecanism de autoreglare socială, determinând utilizatorii să își adapteze

discursurile, comportamentele și modalitățile de prezentare a propriei relații în funcție de caracteristicile publicului căruia i se adresează.

În strânsă legătură cu această dimensiune emoțională, cercetarea evidențiază rolul proceselor de etichetare și stigmatizare în configurarea experiențelor utilizatorilor. Chiar dacă platformele matrimoniale sunt utilizate de un număr din ce în ce mai mare de persoane și beneficiază de o acceptare socială tot mai ridicată, persistă reprezentări culturale care asociază dating-ul online cu lipsa de seriozitate, superficialitatea relațiilor sau dificultățile individuale de integrare socială. Aceste reprezentări nu sunt uniforme și diferă în funcție de generație, nivel educațional, mediu de rezidență și experiențele personale ale interlocutorilor, însă ele continuă să influențeze modul în care utilizatorii își construiesc identitatea relațională și gestionează vizibilitatea relației.

Analiza comparativă a discursurilor participanților relevă existența unor diferențe semnificative între reacțiile provenite din partea familiei și cele exprimate de cerul de prieteni. Prietenii tind să interpreteze utilizarea platformelor matrimoniale ca pe o practică firească, adaptată transformărilor societății contemporane, în timp ce membrii familiei, în special cei aparținând generațiilor mai în vârstă, raportează frecvent relațiile formate online la norme tradiționale privind familia, căsătoria și modalitățile considerate legitime de întâlnire a partenerului. Această diferență evidențiază persistența unor modele culturale distincte privind construcția relațiilor intime și confirmă faptul că procesul de modernizare tehnologică nu produce automat modificarea normelor sociale existente.

Un alt rezultat important al cercetării privește prezentarea sinelui în mediul digital. Profilul utilizatorului nu funcționează doar ca instrument tehnic de identificare, ci reprezintă o formă complexă de construire și negociere a identității sociale. Participanții acordă o atenție deosebită selecției fotografiilor, redactării descrierilor personale și prezentării informațiilor referitoare la profesie, educație, stil de viață și valori personale. Toate aceste elemente sunt utilizate strategic pentru transmiterea unei imagini considerate credibile și compatibile cu așteptările potențialilor parteneri. În acest sens, profilul matrimonial poate fi interpretat ca o extensie a proceselor de prezentare a sinelui analizate în sociologia interacțiunii, adaptată particularităților spațiului digital.

Rezultatele arată, de asemenea, că experiențele utilizatorilor sunt influențate de diferențe de gen, statut social, nivel educațional și mediu de rezidență. Femeile relatează mai frecvent experiențe asociate sexualizării interacțiunilor, preocupări privind siguranța întâlnirilor și evaluări referitoare la respectabilitatea morală, în timp ce bărbații descriu mai ales presiuni legate de statutul profesional, stabilitatea financiară și capacitatea de a răspunde așteptărilor tradiționale privind rolul masculin. Aceste diferențe demonstrează că platformele matrimoniale nu suspendă mecanismele de diferențiere socială existente în societate, ci le reproduc și le adaptează specificului interacțiunilor digitale.

Analiza evidențiază, totodată, faptul că relațiile inițiate online evoluează într-o temporalitate specifică mediului digital. Ritmul comunicării, frecvența contactelor, momentele de întrerupere a dialogului, fenomenul de ghosting și tranziția către întâlnirea față în față constituie etape distincte ale construirii relației. Participanții atribuie o importanță deosebită primei întâlniri offline, aceasta reprezentând momentul în care compatibilitatea construită prin intermediul comunicării digitale este verificată și transformată într-o experiență relațională concretă. Cercetarea arată că succesul unei relații nu depinde exclusiv de interacțiunile desfășurate pe platformă, ci de capacitatea partenerilor de a integra experiența digitală în dinamica relației dezvoltate în spațiul social cotidian.

Rezultatele cercetării evidențiază că platformele matrimoniale funcționează simultan ca spații de oportunitate și ca spații de constrângere socială. Pe de o parte, acestea extind posibilitățile de întâlnire a unor parteneri care, în condițiile interacțiunilor tradiționale, nu s-ar fi cunoscut. Pe de altă parte, relațiile dezvoltate prin intermediul acestor platforme sunt evaluate prin prisma unor norme culturale și morale deja existente, ceea ce determină apariția unor mecanisme complexe de negociere a legitimității. Astfel, succesul unei relații nu depinde exclusiv de compatibilitatea dintre parteneri, ci și de capacitatea acestora de a obține recunoașterea socială a relației în cadrul rețelelor sociale din care fac parte.

Analiza demonstrează că digitalizarea nu produce dispariția normelor tradiționale privind formarea cuplului, ci conduce la reconfigurarea acestora într-un context tehnologic nou. Relațiile inițiate online nu se dezvoltă într-un spațiu social separat de viața cotidiană, ci sunt permanent influențate de structurile culturale existente, de raporturile de gen, de diferențele de clasă socială

și de așteptările formulate de familie și comunitate. Platformele matrimoniale facilitează întâlnirea partenerilor, însă procesul de construire a unei relații stabile continuă să fie dependent de mecanismele sociale prin care aceasta este validată și recunoscută.

Una dintre contribuțiile teoretice ale cercetării constă în integrarea perspectivelor asupra sociologiei emoțiilor, sociologiei interacțiunii și sociologiei intimității digitale într-un cadru analitic unitar, adaptat contextului românesc. Cercetarea propune interpretarea jenei nu doar ca emoție individuală, ci ca mecanism social prin care indivizii își reglează comportamentele în funcție de anticiparea evaluărilor formulate de ceilalți. În același timp, procesele de etichetare și stigmatizare sunt analizate ca forme de control social care influențează modul în care utilizatorii își asumă public relațiile și își construiesc identitatea relațională.

Originalitatea tezei derivă din abordarea integrată a proceselor de construire a intimității digitale în România contemporană. Spre deosebire de cercetările centrate exclusiv asupra funcționării tehnice a platformelor sau asupra comportamentelor individuale ale utilizatorilor, prezenta cercetare analizează relațiile inițiate pe site-urile matrimoniale ca procese sociale complexe, aflate la intersecția dintre transformările tehnologice și persistența normelor culturale privind familia și cuplul. În acest sens, teza contribuie la dezvoltarea cercetărilor sociologice privind relațiile intime mediate digital și oferă un model interpretativ aplicabil societăților aflate în procese similare de transformare.

Contribuția metodologică a cercetării este reprezentată de utilizarea combinată a interviurilor aprofundate și a notelor de teren. Integrarea acestor metode a permis surprinderea atât a experiențelor relatate de participanți, cât și a contextelor interacționale în care acestea au fost produse, facilitând identificarea mecanismelor prin care relațiile sunt construite, negociate și validate social. Această abordare a oferit posibilitatea explorării unor dimensiuni dificil de surprins prin metode cantitative, precum emoțiile sociale, strategiile de gestionare a identității și procesele simbolice implicate în recunoașterea relațiilor.

Rezultatele cercetării au implicații pentru dezvoltarea sociologiei relațiilor intime, sociologiei familiei, sociologiei emoțiilor și studiilor privind transformările produse de digitalizarea vieții sociale. Totodată, acestea pot constitui un punct de plecare pentru cercetări

viitoare privind efectele dezvoltării inteligenței artificiale, ale algoritmilor de recomandare și ale noilor forme de comunicare digitală asupra practicilor de formare a cuplului și asupra redefinirii normelor relaționale.

În plan practic, concluziile cercetării contribuie la o mai bună înțelegere a schimbărilor produse în comportamentele matrimoniale și în practicile de construire a relațiilor de cuplu din România contemporană. Înțelegerea acestor procese este relevantă atât pentru cercetarea sociologică, cât și pentru elaborarea unor politici și programe destinate promovării relațiilor sănătoase, combaterii stereotipurilor asociate utilizării platformelor matrimoniale și reducerii stigmatizării persoanelor care aleg mediul digital pentru inițierea relațiilor.

În ansamblu, cercetarea demonstrează că platformele matrimoniale au devenit componente importante ale spațiului social contemporan, participând activ la transformarea modalităților de construire a relațiilor intime. Digitalizarea nu înlocuiește normele sociale care reglementează formarea cuplului, ci creează contexte noi în care acestea sunt reinterpretate, negociate și adaptate realităților tehnologice actuale. Legitimitatea relațiilor formate online continuă să fie construită prin interacțiunea dintre experiențele individuale și mecanismele colective de recunoaștere socială, confirmând faptul că intimitatea rămâne un fenomen profund social, chiar și atunci când este mediată de tehnologie.

Prin contribuțiile sale teoretice, metodologice și empirice, prezenta teză își propune să completeze literatura sociologică privind relațiile de cuplu formate în mediul digital și să ofere o perspectivă asupra modului în care transformările tehnologice reconfigurează practicile relaționale, fără a elimina influența normelor culturale și a mecanismelor de legitimare socială specifice societății românești contemporane.